

PRACA Z UCZNIEM OBCOKRAJOWCEM

PRAKTYCZNE WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELI

KIM SĄ NASI OBCOKRAJOWCY?

- To dzieci, które miały swój oswojony świat.
- To dzieci, które nie chciały zostawić wszystkich i wszystkiego.
- To dzieci wyrwane nagle ze swojego środowiska.
- To dzieci, które u siebie zmagają się z różnymi problemami (rodzinnymi, emocjonalnymi, szkolnymi, rówieśniczymi)...
- ...i zabrały te problemy ze sobą w podróż.
- **Na stare problemy nałożyły się nowe problemy.**

POLSKA – INNY ŚWIAT

- Stare problemy + nowe:
- nowe , nieznane miejsce, nieznane otoczenie,
- nowi ludzie dookoła,
- brak tych, którzy byli znani, przewidywalni,
- inne zwyczaje, inny schemat dnia,
- niby te same przedmioty, produkty, ale inaczej wyglądają,
- inne smaki, inne jedzenie,
- NIEZNANY, NIEZROZUMIAŁY JĘZYK.

SAMOPOCZUCIE

- zagubienie,
- brak poczucia bezpieczeństwa (często dzieci są przewodnikami językowymi dla dorosłych),
- brak stabilizacji (pytanie: Co będzie dalej?),
- samotność (brak przyjaciół / zwierzątek, które trzeba było zostawić),
- lęki i obawy (pytania: Czy wrócimy?),
- tęsknota za osobami, miejscami, przedmiotami (Kiedy zobaczę tatę, babcię? Gdzie jest mój Mruczek?),
- złe sny lub brak snu.

UCZEŃ – Z JAKIMI ZASOBAMI?

- Uczeń zdolny –

*frustracja, bo trudniej udowodnić, że umie, *na początku brak ocen lub niższe oceny,

*dzięki swoim możliwościom intelektualnym da radę 😊

- Uczeń słaby lub z dysfunkcjami –

*zagubiony, zdezorientowany, *wycofany, zamknięty, niechętny, *proces adaptacji będzie trudny i długotrwały

CELE NAUCZANIA NA POCZĄTKOWYM ETAPIE

- Dziecko ustnie komunikuje się z otoczeniem, tzn. potrafi zapytać i rozumie odpowiedź lub rozumie rozmówcę i potrafi właściwie zareagować na jego słowa.
- Dziecko jest spokojniejsze, bo rozumie język (zmniejsza się poziom jego stresu w nowym świecie).

ROLA NAUCZYCIELA – UCZYĆ JĘZYKA POLSKIEGO, ALE RÓWNIEŻ:

- Wprowadzać w nowy świat i pomagać się zaaklimatyzować.
- Pomagać oswoić to co nowe i nieznane, m.in. pomóc zrozumieć kulturę i polskie tradycje.
- Pomóc odnaleźć się w polskim systemie edukacyjnym.
- Wspierać ucznia w trudnych chwilach.
- Dostrzegać różne stany emocjonalne dziecka i dostosowywać tematy i tempo pracy do jego możliwości.

WSPARCIE PSYCHOLOGICZNE UCZNI

- Publikacje Fundacji Polskie Forum Migracyjne:
- <https://forummigracyjne.org/publikacje>
- <https://forummigracyjne.org/npub/dzienniczek-slowniczek>
- <https://forummigracyjne.org/npub/dzieci--uchodzczy-standardy-narzedzia-diagnozy-i-wsparcie-psychologiczne>

OCENIANIE W POCZĄTKOWYM OKRESIE

- ZGODNIE Z USTAWĄ PRAWO OŚWIATOWE OCENIANIU PODLEGAJĄ WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI UCZNIĄ OKREŚLONE W PODSTAWIE PROGRAMOWEJ DANEGO PRZEDMIOTU NA DANYM ETAPIE EDUKACYJNYM.
- Ocenianie może być / powinno być odroczone w czasie.
- Uczeń obcokrajowiec to uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, dlatego przy ocenianiu należy brać pod uwagę jego możliwości.
- Ocenianie może obejmować inne zadania lub inny zakres materiału niż aktualnie realizowany w klasie.
- Oceniane zadania, ćwiczenia mogą mieć inną formę (tak jak dla uczniów z dostosowaniami).
- Na języku polskim nie podlegają ocenianiu postępy w nauce języka.

NAUCZANIE JĘZYKA POLSKIEGO JAKO OBCEGO

PRAKTYCZNE WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELI

JAK UCZYĆ?

GRAMATYKA POLSKA JEST BARDZO TRUDNA!

- Nie można zarzucić dziecka tabelkami, schematami, zestawieniami.
- Uczyć na przykładach z życia, dialogach, scenkach, filmach/bajkach, piosenkach.
- Podążać za dzieckiem, a nie „ciągnąć” dziecko za sobą.

FONETYKA (słyszanie głosek i wymowa głosek)

- o / ą, e / ę (kopać – kąpać, część – część)
- u / y (y odczytują jak u)
- ł / l (w zapisie nie stawiają kreseczki)
- sz - ś, cz – ć, rz/ż – ź, dż – dź (kasza – Kasia, odkurzacz – odkurzać)
- j / i (np.: żmija, kije, daję, pojechał)
- geminaty (podwójne głoski: wanna, poddany)

FONETYKA

Jazzowanki:

- <https://www.youtube.com/c/JAZZOWANKI/videos>
- Wymowa wyrazów:
- <http://www.polskiinternet.com/education/polskialfabet3.shtml>
- Nagrywanie wymowy ucznia:
- <https://vocaroo.com/>

FONETYKA

- Wyrazy, wyrażenia, zwroty z podziałem na kategorie:

<https://pl.forvo.com/languages/pl/>

- Wymowa i rozróżnianie znaczeniowe wyrazów o podobnym brzmieniu - paronimów (np. domy – damy):

<http://wymowapolska.pl/exercises>

FLEKSJA – OD CZEGO ZACZAĆ?

- Formuły rozpoczynające się od słowa „proszę”, np. Proszę otworzyć. Proszę siadać. Proszę słuchać. Proszę rysować. Proszę powtarzać. Proszę czytać. Proszę pisać.
- Czasowniki niezbędne w codziennej komunikacji i ich odmiana w czasie teraźniejszym.
- Rzeczowniki nazywające przedmioty, zjawiska występujące na co dzień w świecie dziecka.
- Proste konstrukcje zdaniowe, w tym zadawanie pytań (schematy).
- Przymiotniki określające wygląd, nazywające samopoczucie i emocje.

FLEKSJA – ODMIANA CZASOWNIKA (KONIUGACJA)

- Koniugacja: -am, -asz (najprostsza)

Przykład czasownika: biegać (biegam, biegasz)

kochać (kocham, kochasz)

Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
ja bieg-am	my bieg-amy
ty bieg-asz	wy bieg-acie
on bieg-a	oni bieg-ają

FLEKSJA – ODMIANA CZASOWNIKA (KONIUGACJA)

- Koniugacja: -ę, -esz

Przykład czasownika: brać (biorę, bierzesz)

prać (piorę, pierzesz)

Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
ja bior-ę	my bierz-emy
ty bierz-esz	wy bierz-ecie
on bierz-e	oni bior-ą

FLEKSJA – ODMIANA CZASOWNIKA (KONIUGACJA)

- Koniugacja: -ę, -isz/-ysz

Przykład czasownika: myśleć (myślę, myślisz)

liczyć (liczę, liczysz)

Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
ja myśl-ę	my myśl-imy
ty myśl-isz	wy myśl-icie
on myśl-i	oni myśl-ą

FLEKSJA – ODMIANA RZECZOWNIKA (DEKLINACJA)

Przypadek	r. m. - ∅	r. ż. - a, - i	r. n. - o, - e, - ę
M. kto? co?	mecz - ∅	róż - a	słońc - e
D. kogo? czego?	mecz - u	róż- y	słońc - a
C. komu? czemu?	mecz - owi	róż - y	słońc - u
B. kogo? co?	mecz - ∅	róż - ę	słońc - e
N. z kim? z czym?	mecz - em	róż - ą	słońc - em
Ms. o kim? o czym?	mecz - u	o róż - y	słońc - u
W. o! (chodź tu...)	mecz - u	róż - o	słońc - e

FLEKSJA - ODMIANA RZECZOWNIKA (DEKLINACJA)

- Właściwą formę rzeczownika wprowadzać w połączeniu z czasownikiem, np.

Mianownik kto? co?	To jest kto ? co? Marek / ołówek. Tam stoi kto? co? mama / auto. Tu siedzi kto? co? babcia / kot.
Dopełniacz kogo? czego?	Ona nie ma kogo? czego? babci / książki. Ty idziesz do kogo? do czego? do kolegi / do szkoły.

FLEKSJA - ODMIANA RZECZOWNIKA (DEKLINACJA)

- Właściwą formę rzeczownika wprowadzać w połączeniu z czasownikiem, np.

Celownik komu? czemu? (wprowadzamy na końcu)	Ja daję komu? czemu? Ani / kotu. Auto podoba się komu? czemu? mamie.
Biernik kogo? co?	Wy widzicie kogo? co? policjanta / słonia. Oni lubią kogo? co? Martę / truskawkę.

FLEKSJA - ODMIANA RZECZOWNIKA (DEKLINACJA)

- Właściwą formę rzeczownika wprowadzać w połączeniu z czasownikiem, np.

Narzędnik z kim? Z czym?	Ja idę z kim? z czym? z bratem / z psem. On pracuje z kim? z kolegą. Ty uczysz się z kim? z Martą. On jest kim? kierowcą. Ja jadę czym? tramwajem.
Miejscownik o kim? o czym?	Oni myślą o kim? o czym? o wujku / o wakacjach. Jacek pływa w czym? w basenie.

SKŁADNIA (BUDOWA ZDANIA)

- Budowa zdania pojedynczego:
 - rzeczownik + czasownik osobowy
 - określenie + rzeczownik + czasownik osobowy
 - Unikać w komunikacji zdań złożonych (szczególnie podrzędnie złożonych).
-
- Możliwość sprawdzenia poziomu trudności tekstu:
 - <https://www.jasnopis.pl/app>

ORTOGRAFIA – POMOCNA ZNAJOMOŚĆ JĘZYKA ROSYJSKIEGO

- ó : o (król – korol, róża – roza, góra – gora)
- Końcówki „- ówka” i „- ów” w rzeczownikach
- u na początku i na końcu wyrazu
- końcówka „- uje” w odmianie czasowników w czasie teraźniejszym
- rz : r (morze – morje, brzoza – bereza, drzewo – derewo, korzeń – koreń)
- Końcówki „-arz” w nazwach zawodów (piłkarz, murarz, kucharz - kucharka, malarz - malarka, lekarz - lekarka)

SKĄD CZERPAĆ POMYSŁY? – NASZE ZASOBY

- Podręczniki do nauki języka polskiego jako obcego
- Programy multimedialne
- Aplikacje, np.: canva, wordwall, learning apps, genially
- Strony internetowe
- Gry planszowe
- Bajki, animacje, filmy
- Krzyżówki <https://szarada.net/krzyzowki/kolekcja/latwe-krzyzowki-dla-dzieci/>

WARTO SKORZYSTAĆ

- Szkoła Języka i Kultury Polskiej UŚl. – bogaty zbiór publikacji dostępnych na stronie internetowej:
- Polski dla początkujących – kurs wideo Projekt powstał we współpracy Ambasady RP w Brasilii i Uniwersytetu Śląskiego. Został zrealizowany przez Szkołę Języka i Kultury Polskiej oraz studentów kierunku międzynarodowe studia polskie na Uniwersytecie Śląskim. W nagraniach wzięli udział studenci polscy i zagraniczni.
- <https://www.sjikip.us.edu.pl/pl/publikacje/e-nauczanie/polski-dla-poczatkujacych/>

WARTO SKORZYSTAĆ

- „Śpiewajaco po polsku” – publikacja internetowa (pdf) SJiKP UŚ, zbiór tekstów piosenek odpowiednio pogrupowanych, odpowiadających różnym zagadnieniom gramatycznym (m.in. wprowadzanie poszczególnych przypadków rzeczownika, czasów czasownika). Pod tekstami piosenek znajdują się ciekawe ćwiczenia.
- <https://www.sjikip.us.edu.pl/pl/publikacje/publikacje-szkoly-jezyka-i-kultury-polskiej-uniwrsytetu-slaskiego/podreczniki-dodatkowe-i-zbiory-cwiczen/spiewajaco-po-polsku/>

WARTO SKORZYSTAĆ

- Polija - Pomorska Fundacja Języka Polskiego i Kultury Polskiej:
- Projekt: „Lektury pełne kultury” – lektury dla klas 7 – 8 w wersji skróconej i uproszczonej oraz zestawy zadań do treści
- <https://www.polija.org.pl/2022/02/02/projekty/>

WARTO SKORZYSTAĆ

- Projekt „Lektury dostępne” na stronie MEN:
- <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/lektury-dostepne->
- Teksty lektur szkolnych (w tym krótkie formy, np. wiersze, baśnie) w wersji oryginalnej (pełnej), w wersji uroszczonej, komiks do tekstu, karty pracy i zadania.

WARTO SKORZYSTAĆ

- Strona Fundacji Wspierania Kultury i Języka polskiego im. Mikołaja Reja w Krakowie:
- <http://fundacjareja.eu/>
- <http://fundacjareja.eu/biblioteka-jezyk-polski-jako-obcy-wzmocnienie-kompetencji-jezykowych-i-komunikacyjnych-cudzoziemcow/>
- Strona HelloPolish, zakładka: biblioteka podcastów - teksty do słuchania, teksty pdf i ćwiczenia
- <https://www.hellopolish.pl/podcast-archive/>
- Gotowe ćwiczenia w aplikacji learning apps
- <https://startpolish.pl/cwiczenia-on-line/>

KULTURA I TRADYCJE POLSKIE

- Strona przeznaczona dla nauczycieli uczących języka polskiego jako obcego:
- https://www.polskinawynos.com/?page_id=2961
- <https://www.polskinawynos.com/boze-narodzenie-christmas-a1/>
- Podręcznik online rozwijające kompetencje językowe i kulturowe (wyd. SJiKP UŚI.)
- <https://www.popolskupopolsce.edu.pl/kurs-jezyka-polskiego>

POMYSŁY NA SZYBKO...

- Bajki dla dzieci bez dialogów – pretekst do wymyślania dialogów między bohaterami
- Animacja o śwince Ormie – wprowadzanie czasowników w czasie teraźniejszym

<https://www.google.com/search?q=%C5%9Bwinka+ormi&oq=%C5%9Bwinka+o&aqs=chrome.2.69i57joi433i512j69i59l2joi512l6.5318joj15&sourceid=chrome&ie=UTF-8#fpstate=ive&vld=cid:fd9103de,vid:EUm-vAOmV1o>

- J. Tuwim „Pan Hilary” – wprowadzenie: pytania: Gdzie jest? / Przyimki: w, na , pod itd..
- J. Brzechwa, wiersze z cyklu „Zoo”, np. „Dzik” – wprowadzanie synonimów
- <https://wordwall.net/pl/resource/37488708>
- J. Brzechwa „Żaba” – wprowadzenie synonimów

POMYSŁY NA SZYBKO...

- Gra w państwa i miasta – utrwalanie rzeczowników z różnych kategorii (nazwy przedmiotów codziennego użytku, w tym przyborów szkolnych, nazwy jedzenia, nazwy wykonywanych zawodów)
- Piosenka „Wakacje” kabaretu OTTO – wprowadzenie nazw miesięcy
- Piosenka „Horror” Oddziału Zamkniętego – opowiadanie własnymi słowami o zdarzeniach
- Kilka gotowych lekcji:
- <https://malgorzatajanuszewicz.pl/lekcje-audio/>

JĘZYK POLSKI - POZIOMY ZAAWANSOWANIA

- Zakres na A1
- <https://drive.google.com/file/d/1TErMNypEM1froR4G9JacKq5x4au2yvEJ/view?usp=sharing>
- Zakres na A2
- https://drive.google.com/file/d/1T4ldG1uQAp59NhlvD25OTAU8BNh9l6_f/view?usp=share_link
- Zakres na B1
- https://drive.google.com/file/d/1To4IBUorj7Mrbexy3roR2wvoaUXTxkMv/view?usp=share_link
- Zasady certyfikowania:
- <https://certyfikatpolski.pl/>

JAK DOSKONALIĆ SWOJE UMIEJĘTNOŚCI JAKO NAUCZYCIELA ...

- Poradniki metodyczne dołączone do podręczników
- Forum nauczycieli:
- <https://e-polish.eu/forum-metodyczne-dla-nauczycieli-jezyka-polskiego-jako-obcego>
- Webinarium. Język polski jako obcy – jak efektywnie uczyć początkujących? – cykl bezpłatnych wykładów wydawnictwa PROLOG
- <https://www.google.com/search?q=webinarium+prolog&oq=webinarium+prolog&aqs=chrome..69i57j0i22i30.4793j0j15&sourceid=chrome&ie=UTF-8#fpstate=ive&vld=cid:bd6360af,vid:nuZXIDUWfZk>

JAK DOSKONALIĆ SWOJE UMIEJĘTNOŚCI JAKO NAUCZYCIELA ...

- Strona Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą <https://www.orpeg.pl/>
- Strona Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli i Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”
- <https://odnswp.pl/>
- <https://odnswp.pl/category/bezplatne/>
- <https://odnswp.pl/publikacje/>

PROJEKT EDUKACYJNY: „ZOBACZCIE, SKĄD JESTEŚMY...”

- Cele:
- Zapoznanie społeczności szkoły z miejscem pochodzenia uczniów z Ukrainy.
- Przybliżenie wiadomości o geografii, kulturze, tradycjach, sporcie, kulinariach.
- Integracja uczniów ukraińskich i polskich.
- Nauka języka polskiego poprzez realizację projektu (wzbogacenie słownictwa, doskonalenie umiejętności komunikacyjnych).
- Doskonalenie umiejętności współpracy w grupie.

PROJEKT EDUKACYJNY: „ZOBACZCIE, SKĄD JESTEŚMY...”

- Efekt pracy uczniów - wystawa:
- mapa Ukrainy z zaznaczonymi miastami, skąd pochodzą nasi uczniowie,
- mapa Ukrainy z zaznaczonymi elementami środowiska geograficznego (najwyższa góra, najdłuższa rzeka, parki narodowe, atrakcje turystyczne),
- miasta: Kijów, Odessa, Lwów
- sportowcy i olimpijczycy,
- bajki, bohaterowie bajek, filmy dla dzieci,
- potrawy, dania kuchni ukraińskiej.

BIBLIOGRAFIA

- M. Biernacka: Znajdź z polskim wspólny język. Fonetyka w nauczaniu języka polskiego jako obcego.
- A. Seretny, E. Lipińska: ABC metodyki nauczania języka polskiego jako polskiego.
- Oprac. M. Piegat-Kaczmarczyk i in.: Dzieci - uchodźcy. Standardy, narzędzia diagnozy i wsparcie psychologiczne.

<https://forummigracyjne.org/npub/dzieci--uchodzcy-standardy-narzedzia-diagnozy-i-wsparcie-psychologiczne>

•

TO JUŻ KONIEC,
ALE TEMAT NA PEWNO NIE JEST WYCZERPANY...

- Dziękuję za uwagę!
- Małgorzata Chytroś
- SP 31 w Katowicach